

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра хірургії №2

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛІНІЧНЕ МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ»
(НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

навчальний рік 2021-2022

галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність 223 «Медсестринство» - магістри
(шифр і назва галузі знань)

курс 2 (заочна форма навчання)
факультет 3 медичний

Програма навчальної дисципліни
затверджена на засіданні кафедри хірургії
№2

Протокол від.
“ 27 ” 08 2021 року № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

Криворучко І.А.
(прізвище та ініціали)

“ 27 ” 08 2021 року

Схвалено методичною комісією ХНМУ з
проблем
засідання хірургічного метод кому ХНМУ
(назва)

Протокол від.
“ 30 ” 08 2021 року № 1

Голова

(підпис)

Сипливи́й В.О.
(прізвище та ініціали)

“ 30 ” 08 2021 року

1. Дані про викладача, що викладає дисципліну

Прізвище, ім'я по батькові викладача	Чугай Володимир Васильович
Контактний тел.	+38(066) 2108130
E-mail:	vchugay@yahoo.com
Розклад занять	Відповідно до розкладу навчального відділу
Консультації	Пн-Пт 15.00-17.00 кафедра хірургії №2

ВСТУП.

Силабус навчальної дисципліни «Організація та проведення медсестринського процесу в хірургії» складена для спеціальності 223 «Медсестринство» напряму підготовки 22 «Охорона здоров'я» відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) і освітньо – професійної програми (ОПП) підготовки медичних сестер-магістрів.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції
- практичні заняття
- самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота студентів.

Теми лекційного курсу розкривають етіологію, патогенез, класифікацію, клінічні ознаки хірургічних захворювань. Особлива увага звертається на сучасні методи діагностики, диференціальну діагностику, лікування, профілактику захворювань, пропаганду здорового способу життя.

Практичні заняття передбачають:

- проведення клінічного обстеження пацієнтів (опитування, огляду, пальпації, перкусії, аускультатії);
- складання плану додаткових методів обстеження;
- формулювання попереднього діагнозу;
- диференціальну діагностику;
- складання програми лікування;
- надання невідкладної допомоги.

Самостійна позааудиторна робота студентів спрямована на самостійний пошук тематичної літератури, самостійне вивчення фрагментів навчальної програми, виконання індивідуальних завдань викладача.

Засвоєння тем контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Для визначення рівня підготовки знань студентів застосовуються письмові тестові завдання, комп'ютерні тести, ситуаційні задачі, ділові ігри, контроль засвоєння навичок тощо.

Підсумковий контроль засвоєння тем програми здійснюється після їх завершення у вигляді підсумкового контролю та диференційного заліку по закінченні вивчення дисципліни. Оцінка успішності студента з дисципліни виставляється за національною шкалою, шкалою навчального закладу та шкалою ECTS.

Опис навчальної дисципліни (анотація).

Цілью вивчення дисципліни «Організація та проведення медсестринського процесу в хірургії» є вміння організувати медсестринський процес в хірургічних відділеннях різного профілю.

- Здійснення плану медсестринського догляду в хірургії при патології голови, шиї, грудної клітки.

- Здійснення плану медсестринського догляду в хірургії при гостром животі та при парезі кишок.
- Мед сестринський догляд, діагностика та невідкладна допомога при травмах.
- Мед сестринський догляд, діагностика та невідкладна допомога при опіках та відмороженнях.
- Мед сестринський догляд, діагностика та невідкладна допомога у хворих з грижами та урологічною патологією.

Міждисциплінарні зв'язки. «Організація та проведення медсестринського процесу в хірургії» як навчальна дисципліна інтегрується з такими дисциплінами: анатомія людини, фізіологія, медична інформатика, мікробіологія, медична біологія, основи профілактичної медицини, медсестринство в акушерстві, гінекології, офтальмології, онкології, отоларингології, при інфекційних хворобах, дерматовенерології, медичній та соціальній реабілітації, анестезіології та реаніматології, медицини катастроф.

Мета та завдання навчальної дисципліни. Мета вивчення дисципліни «Організація та проведення медсестринського процесу в хірургії» — підготувати на високому фаховому рівні медичну сестру для роботи в хірургічних відділеннях стаціонару та поліклініки, яка повинна спостерігати за хворими, оцінювати їхній стан, досконало володіти технікою медсестринських маніпуляцій, складати план медсестринського догляду за пацієнтом, доглядати за хворими, надавати першу долікарську допомогу, проводити профілактику післяопераційних ускладнень, диспансерне спостереження за хворими.

Матриця компетентностей

№	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
1	2	3	4	5	6
Інтегральна компетентність					
Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання з дисципліни, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.					
Загальні компетентності					
1.	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	Мати спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання.	Вміти розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності.	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, знань та пояснень, що їх обґрунтовують до фахівців та нефахівців.	Відповідати за прийняття рішень у складних умовах
2.	Знання та розуміння предметної області	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
3.	Здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового життя, способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Знати способи саморегуляції, ведення здорового життя.	Вміти застосувати засоби саморегуляції, вміти вести здоровий спосіб життя та пристосовуватися до нових ситуацій (обставин) життя та діяльності.	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення результату.	Нести відповідальність за здоровий спосіб життя та своєчасне використання методів саморегуляції.
4	Здатність до вибору	Знати тактики та стратегії	Вміти обирати способи	Використовувати стратегії	Нести відповідальність

	стратегії спілкування; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії	спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	спілкування та навички міжособистісної взаємодії	за вибір та тактику способу комунікації
5	Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись другою мовою	Мати досконалі знання рідної мови та базові знання іноземної мови	Вміти застосовувати знання рідної мови, як усно так і письмово, вміти спілкуватись іноземною мовою.	Використовувати при фаховому та діловому спілкуванні та при підготовці документів рідну мову. Використовувати іноземну мову у професійній діяльності	Нести відповідальність за вільне володіння рідною мовою, за розвиток професійних знань.
6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій	Мати глибокі знання в галузі інформаційних і комунікаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за розвиток професійних знань та умінь.
7.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.	Знати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання	Вміти проводити аналіз інформації, приймати обґрунтовані рішення, вміти придбати сучасні знання	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей.	Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних знань.
8.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Знати методи застосування знань при вирішенні практичних питань.	Вміти використовувати знання при різноманітних практичних ситуаціях.	Встановлювати зв'язки по вертикалі та горизонталі в залежності від практичної ситуації.	Нести відповідальність за своєчасність прийнятих рішень у даних ситуаціях.
9.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Знати методи оцінювання показників якості діяльності.	Вміти забезпечувати якісне виконання робіт.	Встановлювати зв'язки для забезпечення якісного виконання робіт.	Нести відповідальність за якісне виконання робіт.

10	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	Знати обов'язки та шляхи виконання поставлених завдань	Вміти визначити мету та завдання бути наполегливим та сумлінним при виконання обов'язків	Встановлювати міжособистісні зв'язки для ефективного виконання завдань та обов'язків	Відповідати за якісне виконання поставлених завдань
11	Здатність діяти соціально відповідально та громадської свідомості	Знати свої соціальні та громадські права та обов'язки	Формувати свою громадянську свідомість, вміти діяти відповідно до неї	Здатність донести свою громадянську та соціальну позицію	Відповідати за свою громадянську позицію та діяльність
12.	Прагнення до збереження навколишнього середовища.	Знати проблеми збереження навколишнього середовища та шляхи його збереження	Вміти формувати вимоги до себе та оточуючих щодо збереження навколишнього середовища	Вносити пропозиції відповідним органам та установам щодо заходів до збереження та охорони навколишнього середовища	Нести відповідальність щодо виконання заходів збереження навколишнього середовища в рамках своєї компетенції.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
1.	Здатність до встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання	Маги спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання стандартних методик обстеження; алгоритмів діагностики захворювань; алгоритмів виділення провідних симптомів або синдромів; попередніх та клінічних діагнозів; знання методів лабораторного та інструментального обстеження; знання щодо оцінки стану людини.	Вміти проводити фізикальне обстеження хворого; вміти приймати обґрунтоване рішення щодо виділення провідного клінічного симптому або синдрому; вміти поставити попередній діагноз захворювання; призначити лабораторне та інструментальне обстеження шляхом застосування стандартних методик	На підставі нормативних документів вести медичну документацію щодо пацієнта (карту амбулаторного/стаціонарного хворого тощо).	Дотримуючись етичних та юридичних норм, нести відповідальність за прийняття обґрунтованих рішень і дій щодо правильності встановленого попереднього клінічного діагнозу захворювання

2.	Навички збирання інформації про пацієнта	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати методики та стандартні схеми опитування та фізикального обстеження пацієнта. Знати методики оцінювання стану внутрішньоутробного розвитку плоду. Знати етапи та методи обстеження психомоторного та фізичного розвитку дитини	Вміти провести бесіду з пацієнтом, на підставі алгоритмів та стандартів, використовуючи стандартні методики провести фізикальне обстеження пацієнта. Вміти обстежити психомоторний та фізичний розвиток дитини Вміти оцінити стан здоров'я .	Вносити інформацію про стан здоров'я людини до відповідної медичної документації	Нести відповідальність за якісний збір отриманої інформації, на підставі співбесіди, опитування, огляду, пальпації, перкусії органів та систем та своєчасне оцінювання стану: здоров'я людини, та прийняття відповідних заходів
3.	Здатність до оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, знати стандартної методики проведення лабораторних та інструментальних досліджень.	Вміти аналізувати результати лабораторних та інструментальних досліджень та на їх підставі оцінити інформацію щодо діагнозу хворого	Обґрунтовано призначати та оцінювати результати лабораторних та інструментальних досліджень	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо оцінювання результатів лабораторних та інструментальних досліджень
4.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань	Мати спеціалізовані знання щодо алгоритмів та стандартних схеми лікування захворювань	Вміти визначати принципи та характер лікування захворювання)	Формувати та донести до пацієнта та фахівців власні висновки щодо принципів та характеру лікування	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо принципів та характеру лікування захворювання
5.	Здатність до діагностування невідкладних станів	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи, стандартних методик обстеження	Вміти, в умовах нестачі інформації, використовуючи стандартні методики,	За будь-яких обставин, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм прийняти обґрунтоване	Нести відповідальність за своєчасність та ефективність медичних заходів щодо

		людини (вдома, на вулиці, у закладі охорони здоров'я) в умовах нестачі інформації.	шляхом прийняття обґрунтованого рішення оцінити стан людини та поставити діагноз.	рішення щодо оцінки стану людини, діагнозу та організації необхідних медичних заходів в залежності від стану людини	діагностування невідкладних станів.
6.	Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги	Знати законодавчу базу щодо надання екстреної медичної допомоги, зокрема закон України «Про екстрену медичну допомогу». Мати спеціалізовані знання про невідкладні стани людини; принципи надання екстреної медичної допомоги.	Вміти визначити невідкладні стани; принципи та тактику надання екстреної медичної допомоги; провести організаційні та діагностичні заходи спрямовані на рятування та збереження життя людини.	Обґрунтовано формулювати та довести до пацієнта чи його законного представника необхідність надання невідкладної допомоги та отримати згоду на медичне втручання.	Нести відповідальність за правильність визначення невідкладного стану, ступеню його важкості та тактики надання екстреної медичної допомоги.
7.	Навички надання екстреної медичної допомоги	Мати спеціалізовані знання про будову тіла людини, її органів та систем; алгоритми надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах.	Вміти надавати екстрену медичне допомогу при невідкладному стані.	Пояснити необхідність дотримання правильного проведення лікувальних заходів екстреної медичної допомоги.	Нести відповідальність за своєчасність та якість надання екстреної медичної допомоги.
8.	Навички виконання медичних маніпуляцій	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів виконання медичних маніпуляцій.	Вміти виконувати медичні маніпуляції.	Обґрунтовано формулювати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо необхідності проведення медичних маніпуляцій	Нести відповідальність за якість виконання медичних маніпуляцій.
9.	Здатність до визначення лікувального харчування при	Мати спеціалізовані знання про людину, її органи та системи; знання алгоритмів та стандартних схем	Вміти визначати, на підставі попереднього клінічного діагнозу, характер лікувального	Формувати та донести до пацієнта, фахівців висновки щодо лікувального харчування при лікуванні	Нести відповідальність за обґрунтованість визначення лікувального харчування при

	лікуванні захворювань	призначення лікувального харчування при лікуванні захворювань (за списком 2)	харчування при лікуванні захворювань (за списком 2)	захворювання (за списком 2)	лікуванні захворювання (за списком 2)
--	-----------------------	--	---	-----------------------------	---------------------------------------

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Заочна форма навчання	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 223 «Медсестринство» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		2-й	
Годин для заочної форми навчання аудиторних – 12 самостійної роботи студента - 78	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістри	Лекції	
		2 год.	
		Практичні, семінарські	
		10 год.	
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		78 год.	
		Індивідуальні завдання: год.	
		Вид контролю: диф. залік	

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ.

Встановлюється на основі ОПП підготовки спеціаліста за фахом медична сестра – магістр відповідно до побудови змісту програми навчальної дисципліни. Знання, які студенти отримують з навчальної дисципліни забезпечують професійно-практичну підготовку.

Кінцеві цілі вивчення дисципліни:

- контролювати лікувально-охоронний та санітарно-протиепідемічний режим у структурних підрозділах лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ);
- знати основні причини, механізм розвитку хірургічних захворювань;
- вміти проводити клінічне обстеження пацієнта (опитування, огляд, пальпацію, перкусію, аускульту);
- виявляти основні клінічні ознаки ускладнень, що виникають при захворюваннях і тактику надання допомоги;
- знати варіанти перебігу захворювань та диференціальну діагностику;
- співставляти клінічні ознаки з результатами додаткових методів обстеження та виставляти попередній діагноз;

- асистувати хірургу під час виконання складних інструментальних обстежень та лікувальних процедур;
- знати сучасні принципи та методи лікування відповідно до протоколів;
- проводити профілактику захворювань;
- надавати екстрену допомогу при невідкладних станах;
- навчати молодших спеціалістів (сестер медичних) складним навичкам догляду за пацієнтами та реалізації плану медсестринських втручань;
- знати чинні накази МОЗ України та контролювати їх виконання молодшими спеціалістами.

Структура навчальної дисципліни

Назви розділів дисципліни і тем	Кількість годин					
	Форма навчання (заочна)					
	усього	У тому числі				
лек		пр	лаб	інд	срс	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Особливості роботи медичної сестри-магістра у хірургічному відділенні загального профілю.	43	2	2			39
Тема 2. Особливості роботи медичної сестри-магістра у відділеннях травматології, нейрохірургії, торокальної хірургії, урології та онкології.	47		8			39
Всього годин по дисципліні	90	2	10			78

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості роботи сестри-магістра в загально хірургічному та в вузько профільних відділеннях загального профілю.	2
	Усього	2

Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості роботи медичної сестри-магістра в відділенні хірургічної інфекції. Місцева гнійна хірургічна інфекція. Анаеробна та специфічна хірургічна інфекція. Загальна гнійна хірургічна інфекція. Клінічне обстеження пацієнтів із травмами, грижами, із запальними захворювання органів черевної порожнини.	2
2	Клінічне обстеження пацієнтів з травмами та захворюваннями грудної клітки, захворюваннями молочної залози. Ведення пацієнтів з онкологічними захворюваннями.	2
3	Ведення пацієнтів з травмами і захворюваннями голови, шиї.	2
4	Клінічне обстеження пацієнтів із закритою та відкритою механічною травмами. Клінічне обстеження пацієнтів з термічною травмою.	2
5	Особливості роботи медичної сестри-магістра в урологічному,	2

	ортопед-травматологічному відділеннях та у відділенні судинної хірургії..	
	Усього	10

Завдання для самостійної роботи.

№ з/п	Теми	к-ть год
1.	Клінічне обстеження пацієнтів із закритою та відкритою механічною травмами.	2
2.	Клінічне обстеження пацієнтів з термічною травмою.	2
3.	Особливості роботи медичної сестри-магістра в відділенні хірургічної інфекції. Анаеробна та специфічна хірургічна інфекція. Загальна гнійна хірургічна інфекція.	6
4.	Місцева гнійна хірургічна інфекція.	4
5.	Холодова травма	2
6.	Анаеробна неспортивна інфекція	2
7.	Некроз, гангрена, нориця, виразка	4
8.	Панариції та флегмони кисті	4
9.	СНІД і асоційовані з ними хірургічні проблеми	2
10.	Ведення пацієнтів з онкологічними захворюваннями.	2
11.	Синдром ендогенної інтоксикації онкологічних пацієнтів	2
12.	Хірургічні захворювання печінки та жовчного міхура.	4
13.	Ведення пацієнтів з травмами і захворюваннями голови.	4
14.	Ведення пацієнтів з травмами і захворюваннями ший.	4
15.	Клінічне обстеження пацієнтів з травмами та захворюваннями грудної клітки.	4
16.	Клінічне обстеження пацієнтів з захворюваннями молочної залози.	4
17.	Клінічне обстеження пацієнтів із грижами.	4
18.	Клінічне обстеження пацієнтів із запальними захворювання органів черевної порожнини.	8
19.	Закриті травми живота з ушкодженням внутрішніх органів. Ушкодження органів заочеревинного простору	4
20.	Гострий тромбофлебіт. Класифікація. Клінічна картина. Диференціальна діагностика. Посттромбофлебітична хвороба	4
21.	Особливості роботи медичної сестри-магістра в ортопед-травматологічному відділенні.	2
22.	Особливості роботи медичної сестри-магістра в урологічному відділенні.	2
23.	Особливості роботи медичної сестри-магістра у відділенні судинної хірургії.	2
	Усього	78

Політика викладача (кафедри) Академічні очікування від студентів/-ок

Вимоги до курсу

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надасть на першому практичному занятті.

Під час **лекційного заняття** студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів/-ок очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Охорона праці

На першому занятті з курсу буде роз'яснено основні принципи охорони праці шляхом проведення відповідного інструктажу. Очікується, що кожен та кожна повинні знати, де найближчий до аудиторії евакуаційний вихід, де знаходиться вогнегасник, як їм користуватися тощо.

Поведінка в аудиторії

Основні «так» та «ні»

Студентству важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Під час занять дозволяється:

- залишати аудиторію на короткий час за потреби та за дозволом викладача;
- пити безалкогольні напої;
- фотографувати слайди презентацій;
- брати активну участь у ході заняття (див. Академічні очікування від студенток/-ів).

заборонено:

- їсти (за виключенням осіб, особливий медичний стан яких потребує іншого – в цьому випадку необхідне медичне підтвердження);
- палити, вживати алкогольні і навіть слабоалкогольні напої або наркотичні засоби;
- нецензурно висловлюватися або вживати слова, які ображають честь і гідність колег та професорсько-викладацького складу;
- грати в азартні ігри;
- наносити шкоду матеріально-технічній базі університету (псувати інвентар, обладнання; меблі, стіни, підлоги, засмічувати приміщення і території);
- галасувати, кричати або прослуховувати гучну музику в аудиторіях і навіть у коридорах під час занять.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою.

Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Оцінювання підсумкового заняття (ПЗ).

Для підготовки до ПЗ на інформаційному стенді на кафедрі є такі матеріали:

- базові та якірні тестові завдання (ЛП «Крок»);
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами занять впродовж семестру.

Методика проведення підсумкового заняття принята на кафедрі та затверджена у РНПД.

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:

- базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу підсумкового заняття відповідно до РНПД у кількості **50 тестів**. Критерій оцінювання – **90,5%** вірно вирішених завдань.

2. Оцінювання освоєння практичних навичок (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

3. Під час оцінювання знань студента, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ПНД.

Оцінювання диференційного заліку.

Кафедра забезпечує для підготовки до заліку на інформаційному стенді такі матеріали:

- базові та якірні тестові завдання (ЛП «Крок»);
- перелік теоретичних питань (у т.ч. питання із самостійної роботи);
- перелік практичних навичок;
- критерії оцінки знань і умінь студентів;
- графік відпрацювання студентами занять впродовж семестру;
- графік консультацій з дисципліни впродовж семестру;
- графік консультацій.

Таблиця 3

Критерії оцінювання практичних навичок

Кількість навичок	«5»	«4»	«3»	Відповідь за білетами практичної частини	За кожну практичну навичку студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає:
1	8	6,5	5		«5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

Оцінювання теоретичних знань за складеними на кафедрі білетами, які включають усі теми дисципліни.

Таблиця 4

Критерії оцінювання теоретичних знань

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 5 до 8 балів, що відповідає:
1	8	6,5	5		«5» - 8 балів; «4» - 6,5 балів; «3» - 5 балів.
2	8	6,5	5		
3	8	6,5	5		
4	8	6,5	5		
5	8	6,5	5		
	40	32,5	25		

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ЄCTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄCTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Проведення клінічного обстеження пацієнтів з:
  - відкритою, закритою механічною та термічною травмами;
  - гнійною хірургічною інфекцією;
  - онкологічними захворюваннями;
  - місцевими та загальними проявами гнійної хірургічної інфекції;
  - травмами і захворюваннями голови та шиї;
  - травмами та захворюваннями грудної клітки та її органів;
  - захворюваннями молочної залози;
  - травмами, грижами, запальними захворюваннями живота, прямої кишки;
  - захворюваннями та травмами сечової системи;
  - травмами і захворюваннями хребта, кісток тазу та судин нижніх кінцівок.
2. Проведення клінічного обстеження (огляду, пальпації, перкусії, аускультатії) дихальної, серцево-судинної, травної, сечової, ендокринної систем, опорно-рухового апарату.
3. Асистування хірургу при проведенні складних інструментальних обстеженнях, оперативних втручаннях.
4. Участь у проведенні переливань крові, препаратів крові, кровозамінників.
5. Оцінка отриманих результатів обстежень.
6. Обґрунтування попереднього діагнозу.
5. Надання невідкладної допомоги при:
  - пораненнях м'яких тканин;
  - термічному опіку;
  - травматичному шоку;
  - токсикоінфекційному шоку;
  - відмороженнях;
  - гострій судинній недостатності;
  - місцевих і загальних проявах гнійної хірургічної інфекції;

- відкритій та закритій травмі;
- травмах голови та шиї;
- травмах грудної клітки та її органів;
- травмах живота, прямої кишки;
- шлунковій кровотечі;
- кишковій кровотечі;
- кровотечі з прямої кишки;
- гострій затримці сечі;
- нирковій кольці;
- травмах хребта;
- переломах кісток тазу;
- кровотечі з розширених вен нижніх кінцівок.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ.

1. Історія розвитку вчення про хірургічні хвороби. Внесок українських вчених в розвиток вітчизняної хірургії.
2. Основні принципи охорони здоров'я людини в Україні. Організація травматологічної служби.
3. Суб'єктивні ознаки та об'єктивні прояви, що характеризують стан пацієнта з різними видами механічної травми (вивих, перелом).
4. Загальна реакція організму на травму. Шоковий індекс, значення, визначення.
5. Діагностичні ознаки травматичного шоку. Ступені тяжкості шоку та його характеристика.
6. Травматична хвороба. Поліорганна недостатність
7. Політравма. Синдром взаємного обтяження
8. Корекція порушень електролітного балансу, кислотно-лужної рівноваги, обмінних процесів організмі.
9. Рани. Клінічні ознаки ранового процесу, його характеристика.
10. Види загоєння ран.
11. Термічний опік. Визначення. Класифікації ступенів опіку та періоди опікової хвороби, клінічне обстеження. Принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
12. ДВЗ – синдром. Жирова емболія.
13. Комбіновані радіаційні та хімічні ушкодження хірургічного профілю.
14. Організаційні особливості надання хірургічної допомоги у надзвичайних ситуаціях.
15. Патогенез відмороження та загального замерзання. Клінічне обстеження, діагностичні критерії, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
16. Холодова травма.
17. Місцева та загальна реакція організму на проникнення мікроорганізмів.

18. Абсцес. Флегмона. Фурункул. Карбункул. Панарицій. Визначення.
19. Сучасна класифікація хірургічної інфекції. Етіологія. Патогенез. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
20. Панариції та флегмони кисті
21. Лімфаденіт. Гідраденіт. Бешиха. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
22. Остеомієліт. Визначення, причини, патогенез, клінічні прояви, обстеження, діагностика, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика.
23. Анаеробна хірургічна інфекція. Пращець. Газова гангрена. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
24. Анаеробна неспороутвіривна інфекція
25. Специфічна хірургічна інфекція. Туберкульоз кісток і суглобів.
26. Визначення. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
27. Загальна гнійна хірургічна інфекція. Сепсис. Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клінічні прояви, обстеження. Діагностичні критерії. Лікування відповідно до протоколів, профілактика ускладнень.
28. Некроз, гангрена, нориця виразка
29. СНІД і асоційовані з ними хірургічні проблеми
30. Токсикоінфекційний шок. Визначення. Етіологія. Патогенез. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
31. Сучасні погляди на етіологію пухлин. Класифікація пухлин за стадіями розвитку та клінічними групами. Міжнародна класифікація за системою TNM.
32. Канцерогенез на рівні клітини органа та організму
33. Доброякісні та злоякісні пухлини. Стадії розвитку. Причини, лікування відповідно до протоколів та профілактика. Деонтологія в онкології.
34. Синдром ендогенної інтоксикації онкологічних пацієнтів
35. Травми голови. Відкриті та закриті травми голови, обличчя. Причини, клінічне обстеження, принципи лікування відповідно до протоколів, профілактика ускладнень.
36. Черпено-мозкова травма. Синдром черепно-мозкової травми. Класифікація. Клінічні прояви. Заходи невідкладної допомоги. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
37. Травми головного мозку: струс, забій, стиснення. Причини. Клінічні прояви. Обстеження. Діагностика. Заходи невідкладної допомоги. Лікування відповідно до протоколів.
38. Перелом кісток черепа. Вогнестрільні поранення голови. Щелепно-лицеві травми. Причини. Клінічні прояви. Обстеження. Діагностика. Невідкладна допомога. Лікування відповідно до протоколів.
40. Лікування нейротравми на етапах медичної евакуації. Перша медична допомога.

41. Загальні питання анестезіології та реаніматології
42. Запальні запалення голови. Менінгіт. Абсцес головного мозку.
43. Травматичні та метастатичні абсцеси. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Обстеження. Діагностика. Невідкладна допомога. Лікування відповідно до протоколів.
44. Пухлини головного мозку: доброякісні та злоякісні. Причини. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
45. Природжені вади розвитку голови. Причини. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
46. Запальні захворювання порожнини рота та привушної залози. Етіологія. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
47. Травми ший. Класифікація. Клінічні прояви. Обстеження. Лікування відповідно до протоколів.
48. Ушкодження ший і повітряна емболія.
49. Природжені вади ший.
50. Хірургічні захворювання щитовидної залози: зоб, форми, ступені, клінічні прояви, обстеження, діагностика. Показання до оперативного втручання.
51. Пухлини ший. Рак щитоподібної залози. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
52. Трахеостомія. Покази. Догляд за пацієнтами із трахеостомою.
53. Вивихи та переломи нижньої щелепи. Причини. Клінічні обстеження. Діагностика. Невідкладна допомога та лікування відповідно до протоколів.
54. Травми грудної клітки. Причини, клінічні прояви, обстеження. Невідкладна допомога, діагностика та лікування відповідно до протоколів.
55. Ушкодження легень. Пульмоніт. Розриви легень. Травматична асфіксія.
56. Ушкодження серця: забій, поранення
57. Переломи ребер, груднини, ключиці. Причини, клінічне обстеження. Діагностика. Невідкладна допомога.
58. Пневмоторакс. Етіологія. Класифікація, клінічні прояви. Невідкладна допомога. Діагностика та лікування відповідно до протоколів.
59. Гемоторакс. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика.
60. Плевропульмональний шок. Гостра дихальна недостатність. Лікування відповідно до протоколів
61. Запалення легень. Плеврит. Емпієма плеври. Абсцес легень. Гангрена легень. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика.
62. Туберкульоз легень. Етіологія. Патогенез. Обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
63. Пухлини легень. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
64. Остеопороз. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.

65. Захворювання молочної залози. Огляд, пальпація, обстеження. Спеціальні методи обстеження. Гострий мастит, клінічні прояви, лікування та профілактика.
66. Вади розвитку молочної залози. Неспецифічні захворювання молочної залози
67. Доброякісні та злоякісні пухлини молочної залози. Рак молочної залози. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
68. Травми органів черевної порожнини, клінічне обстеження, діагностика.
69. Грижі живота. Класифікація. Етіологія. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування.
70. Пілоростеноз. Проривна виразка шлунка та дванадцятипалої кишки. Шлунково-кишкова кровотеча. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Невідкладна допомога. Лікування відповідно до протоколів.
71. Рак шлунку. Етіологія, фактори ризику, клінічні прояви, діагностика та лікування.
72. Гострий апендицит. Класифікація. Етіологія. Клінічне обстеження. Диференціальна діагностика. Лікування. Ускладнення.
73. Гострий панкреатит. Панкреонекроз. Етіологія, клінічні прояви, обстеження, діагностика та лікування відповідно до протоколів.
74. Жовчно-кам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, обстеження, диференціальна діагностика. Покази до оперативного втручання.
75. Гострий холецистит. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
76. Гостра кишкова непрохідність, причини, клінічне обстеження, діагностика, лікування відповідно до протоколів.
77. Перитоніти. Класифікація. Причини, клінічне обстеження. Діагностика та лікування відповідно до протоколів.
78. Хірургічні захворювання печінки.
79. Спеціальні методи дослідження товстої кишки.
80. Уроджені захворювання товстої кишки.
81. Неспецифічний виразковий коліт. Хвороба Крона.
82. Хірургічні захворювання прямої кишки. Геморой. Випадання прямої кишки. Клінічне обстеження. Діагностика, лікування відповідно до протоколів.
83. Парапроктит. Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
84. Пухлини прямої кишки. Рак. Етіологія. Патогенез. Обстеження. Діагностика. Лікування.
85. Травми прямої кишки. Етіологія. Патогенез. Обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
86. Травми органів сечової системи. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.

87. Цистит. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
88. Нирково-кам'яна хвороба. Етіологія, патогенез, клінічне обстеження, лабораторна та інструментальні методи обстеження, діагностичні критерії, лікування відповідно до протоколів. Надання невідкладної допомоги при приступі ниркової кольки.
89. Гостра затримка сечі. Етіологія, клінічні прояви, невідкладна допомога, діагностика та лікування відповідно до протоколів.
90. Туберкульоз нирок. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів.
91. Природжені вади розвитку сечової системи.
92. Пухлини нирок. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви, диференціальна діагностика, лікування.
93. Простатит. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика.
94. Аденома передміхурової залози. Рак. Етіологія. Патогенез. Клінічні ознаки. Лікування. Профілактика захворювання.
95. Гострі хірургічні захворювання жіночих статевих органів. Клінічна картина. Діагностика
96. Травми хребта. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика ускладнень.
97. Хірургічні захворювання хребта: кіфоз, лордоз, сколіоз. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика та лікування відповідно до протоколів. Профілактика ускладнень.
98. Туберкульозний спондиліт. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика ускладнень.
99. Травми кісток тазу. Перелом. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика ускладнень.
100. Закриті травми живота з ушкодженням внутрішніх органів. Ушкодження органів заочеревинного простору
101. Облітераційний ендартерит. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви, обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика.
102. Облітераційний атеросклероз нижніх кінцівок. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви, обстеження. Діагностика. Лікування відповідно до протоколів. Профілактика.
103. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок. Етіологія. Патогенез. Клінічне обстеження. Діагностика та лікування відповідно до протоколів.
104. Гострий тромбофлебіт. Класифікація. Клінічна картина. Диференціальна діагностика.
105. Посттромбофлебітична хвороба. Клінічне обстеження. Діагностика та лікування відповідно до протоколів.
106. Хвороба і синдром Рейно. Клінічне обстеження. Діагностика та лікування відповідно до протоколів.

Методичне забезпечення

- Робоча навчальна програма дисципліни;
- Плани лекцій, практичних занять та самостійної роботи студентів;
- Тези лекцій з дисципліни;
- Методичні розробки для викладача;
- Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
- Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
- Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
- Питання та завдання до контролю засвоєння розділу;
- Перелік питань до іспиту або диф. заліку, завдання для перевірки практичних навичок під час іспиту чи диф. заліку.

Основна література

1. О.М.Кіт, О.Л.Ковальчук, Г.Т.Пустовойт «Медсестринство в хірургії», Тернопіль, «Укрмедкнига», 2001.
2. «Хірургічні хвороби» за редакцією акад.. П.Д.Фоміна, проф.. Я.С.Березницького. Київ, ВСВ, «Медицина». 2016.

Інформаційні ресурси

- 1.Сайт Університету
- 2.Бібліотека
- 3.Інтернет